

Ilustrirani **Slovenec**

Leto II. Tedenska priloga „Slovenca“ z dne 12. decembra 1926, šte. 283. Štev. 50.

Iz naše neodrešene domovine: trg Tolmin.

Tolminsko je bilo že v prazgodovinski dobi gosto naseljeno, a tudi v poznejših stoletjih je zavzemalo v zgodovini Goriške važno vlogo. Župnija v Tolminu se omenja že v XI. stoletju. Na griču nad trgom je stal v prejšnjih časih mogočen grad „Kozlov rob“ (Pockenstein), pod njim so imeli pa oglejski patriarhi svoj letni дворец. Svoje gospodarje je trg pogosto menjal, od leta 1651.—1848. so ga imeli Coroniniji. Posebno je znan kraj iz zgodovine tolminskega punta leta 1713. Pred vojno je bil Tolmin sedež okrajnega glavarstva in sodišča ter dekanata.

Krasin.

ruski poslanik v Londonu, eden najspodobnejših sovjetskih diplomatov, ki je 24. p. m. umrl.

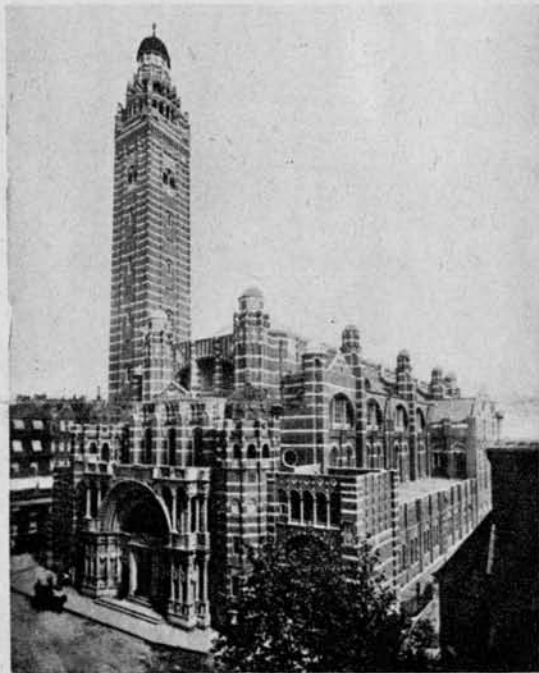
Fašistična Italija, sramota vse kulturne Evrope,

postaja vedno bolj osamljena, zato hlastno išče zaveznikov za svoje imperialistične cilje, zlasti v vzhodni Evropi. Nekaj uspehov ima v tem pogledu v Romuniji, v Grčiji in žal tudi v Bolgariji. Naša slika nam kaže laškega vojvodo Spoleta, ki je prišel v te svrhe v Bukarešto, ter romunskega kralja Ferdinanda, ki je pred kratkim prestal hudo bolezen.

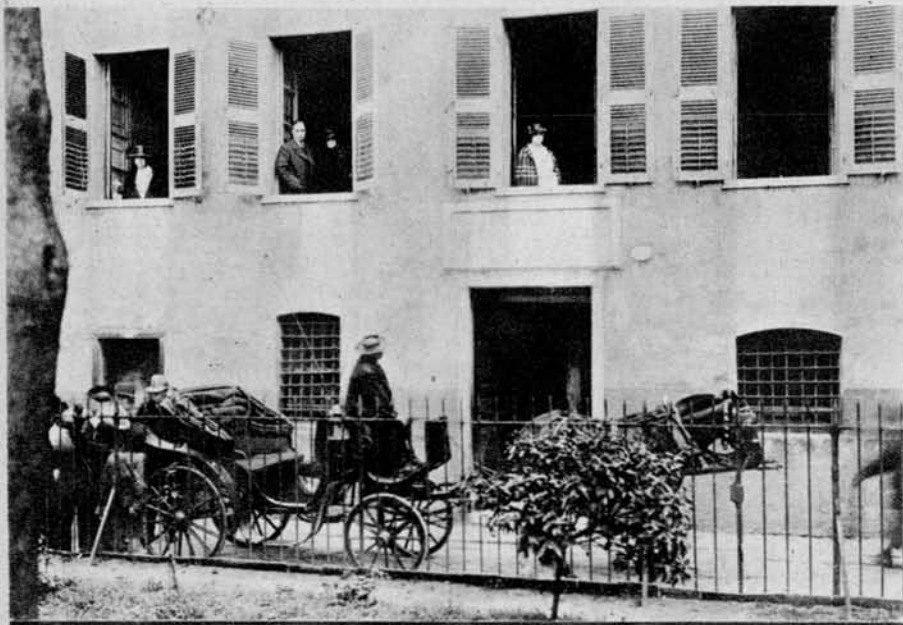
V westminstrski katedrali v Londonu

se je vršila pred kratkim katoliška služba božja po vzhodnem obredu, ki jo je organiziralo tamošnje katoliško društvo sv. Janeza Chrysostoma in ki je vzbudila v vseh krogih veliko pozornost (glej današnj. „Slovenca“). Sv. mašo je celebriral Vlad. Abrikov (v sredini).

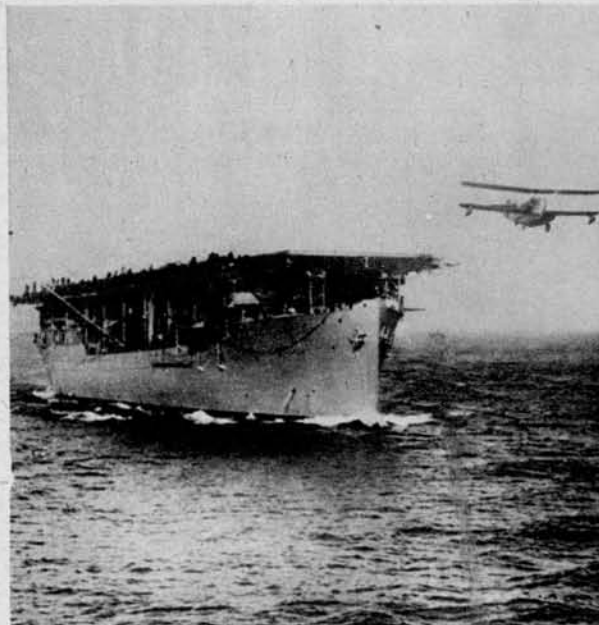

Westminster Cathedral,

glavna katol. cerkev v Londonu, v kateri se je vršila služba božja po vzhodnem obredu.

Napoleonova rojstna hiša na Korsiki.

Ameriška vojna ladja s krovom za vojne hidroplane.

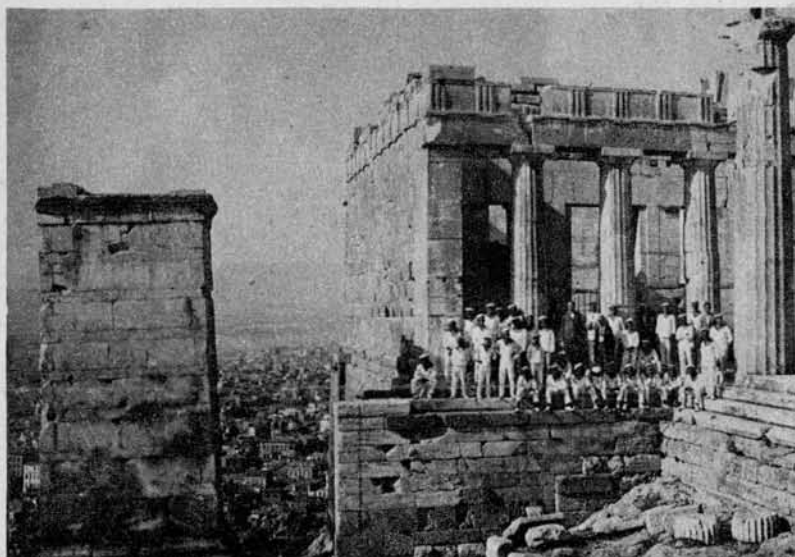
Franc Turk

(Rade Romanović) iz Gabrja pri Ajdovščini, ravnatelj sarajevskega gledališča, ki je umrl 15. p. m.

Iz zadnjih povodnji v Sloveniji:

Razrušena železniška proga med Dovjem in Kranjsko goro. Povodnji so napravile letos že ogromno škodo v Sloveniji, a kljub temu, da plačamo Slovenci največ davkov v državi, se vlada ne zmeni za pomoč. Proti nujnosti tozadevnega predloga SIS so glasovali vsi radičevci z g. Pucljem in Kelemino vred.

S potovanja gojencev drž. pomorske akademije

v Bakru po Sredozemskem morju; gojenci na razvalinah svetišča Propileje v Aleksandriji, pod svetiščem mesto Aleksandrija.

Iz naše nesrečne Primorske:

tolpa idrijskih fašističnih miličnikov, med katerim. / deti žal tudi nekaj slovenskih izdajalcev, kakor poročnika Kalino (v sredini), J. Tratnika, J. Novaka, R. Premozarja in J. Premozarja. Da se bližajo njih dnevi koncu, skrbe najlepše sami s svojim zbesnelim Mussolinijem.

Slike k „Slovenskemu biografskemu leksikonu“.

Edling Janez Nepom., Jakob,
(1751—1793), šolnik.

Eger Janez, Leopold,
(1773—1829), tiskar in založnik.

Elze Theodor,
(1823—1900), zgodovinar reformacijske dobe.

Slovenska upodabljaljoča

Lasten portret,
olje iz l. 1917., last g. A. Sbulza.

Voda, olje iz l. 1918., last ljublj. deželne vlade.

Portret ge. V. Novakove, olje iz l. 1920., last portretiranke.

Portret slikarjeve matere,
olje iz l. 1921., last slikarjeva.

Portret ge. M. Dolinarjeve,
olje iz l. 1924., last portretiranke.

umetnost: Gojmir Anton Kos.

Flora,
olje iz l. 1922., last slikarjeva.

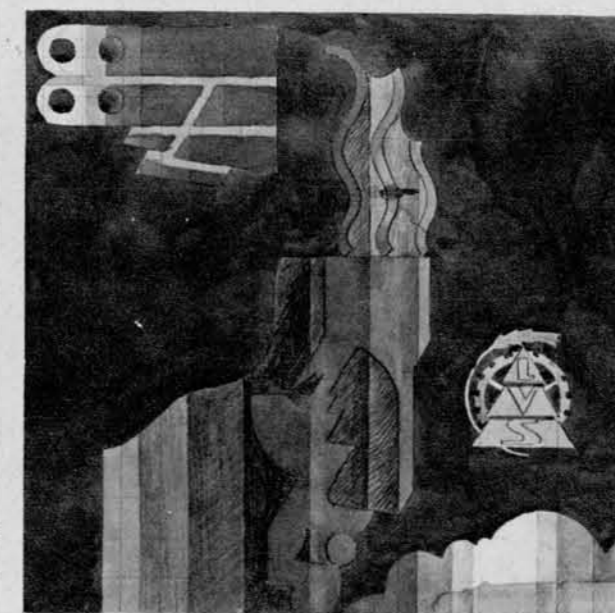
Piknik,
olje iz l. 1924., last slikarjeva.

Mož s papigo,
olje iz l. 1926., last mestne občine ljubljanske.

Božič omladine,
risba (razglednica) iz l. 1920., izdala
„Poštniška zveza“.

Osnutek za velesejski lepak,
akvarel iz l. 1925.

Studija drevesa,
risba s svinčnikom iz l. 1916., last
avtorjeva.

Pijančevanje, največja nesreča našega naroda.

(Glej članek v današnjem „Slovcu“).

Janez Kalan,

ustanovitelj „Svete vojske“ in duša treznostnega gibanja med Slovenci v zadnjih dveh desetletjih.

Zdravo srce.

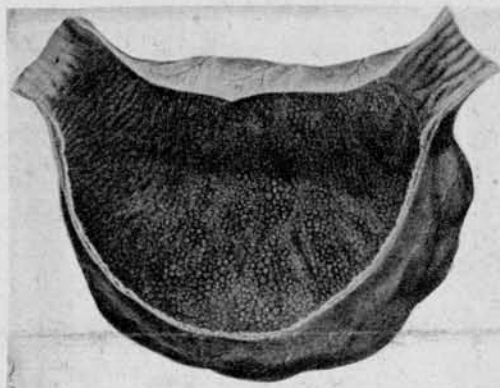

Srce pijanca.

Srce je motor človeškega telesa. Deluje brez počitka, brez prestanka, od rojstva do groba. Uživanje alkohola ta organ, ki je pesti podoben, razširi in zalije z mastjo. Kri pritiska z večjo silo v žile, ki se raztegnejo, odebele in postanejo krhke. Otrpnjenje in poapnenje žil je mnogokrat posledica nezmerne uživanja alkohola. Vsled pritiska se zaklopnice v srcu pokvariijo, srce bije mesto 70krat 90krat, celo do 110krat na minuto. Vsled pritiska v srcu mnogokrat poči kaka žilica — srčna kap.

Zdrav želodec.

Želodec pijanca.

Želodec je za alkohol jako občutljiv. Alkohol, ki absorbira vlago, mu posuši sluznico, ki pokriva vrhno kožo želodca: koža postane rdečkasta, pri čezmernem uživanju postane ves želodec ena sama velika rana, ki ima za posledico kronično obolenje ter z njim v zvezi trajno počasno hiranje, v akutnih slučajih pa hitro smrt. Pijanec nima nikdar teka za jed, ker je želodec bolan, pač pa neutešljivo željo po pijači, ki ga vedno bolj uničuje. — Če bi pijanec videl svoj lastni želodec, bi se mu od studa želodec obrnil; tako je grd!

Leopold Puhar,

uradnik higijenskega zavoda v Ljubljani, dolgoletni tajnik „Svete vojske“ in jako priljubljen predavatelj, ki je imel že nad 400 protialkoholnih govorov.

Udeleženci II. tečaja „Brezalkoholne produkcije“,

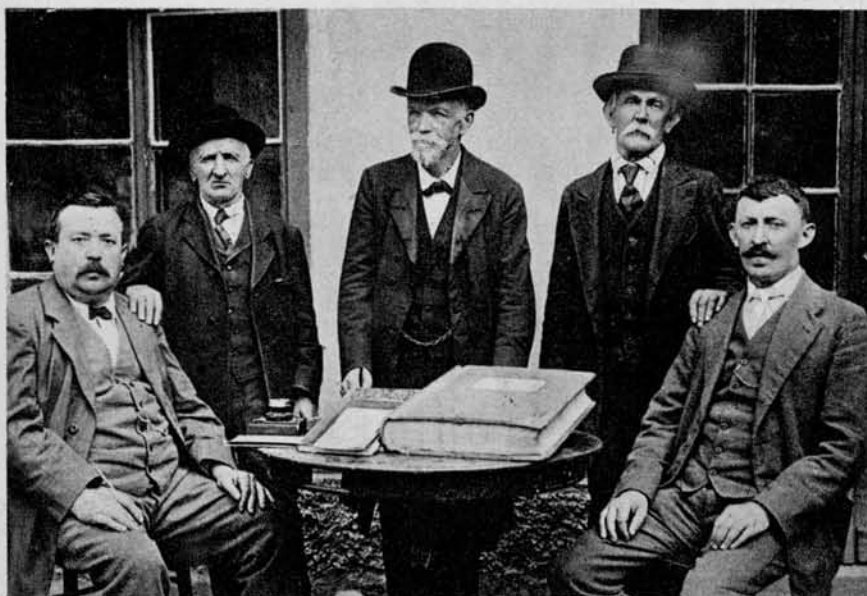
t. j. zadruga, ki jo je ustanovila l. 1925. „Sveta vojska“ v svrhu brezalkoholne predelave sadja in grozdja in ki prireja za to posebne tečaje po deželi.

Zastopniki „Zveze trezne mladine“

v Sloveniji s svojim voditeljem dr. F. Mikičem (X), predsednikom društva „Treznost“ v sredini.

K r i ž e m S l o v e n i j e .

Odbor okrajne posojilnice v Radečah s svojim zaslužnim ustanoviteljem Jak. Rižnarjem v sredini (X), ki je pred kratkim umrl.

Zgled vztrajne podjetnosti je g. Fr. Hude (X), nadoficijal v p. iz Kočevja, ki si je zadnji 2 leti sam zgradil tole hišo, tudi opeko in vse ostrežje je izdelal sam; sedaj izdeluje že mizarska dela.

S tečaja o brezalkoholni uporabi grozdja in sadja, ki se je vršil meseca oktobra pri g. M. Percu v Celju. Takih hvalevrednih tečajev se je vršilo zadnje leto že več križem Slovenije in vsi so lepo uspeli. Naša slika nam kaže pogled v učne prostore.

„Od hiše do hiše...“
Gorenjski prosjak.

Košuta, težka 150 kg, ki jo je ustrelil v lovišču Sp. Slivnica baron L. Lazarini iz Boštanja pri Grosuplju.

Med našimi vrlimi Prekmurci: Cerkevni pevski zbor v Martijancih, ki se je posebno postavil ob priliki nedavne blagoslovitve tamošnjih zvonov.

Dr. Fr. Virantove injekcije:

H. Smrekar: „40 injekcij — in še živ! Savel ali Pavel, grozni krempļji boleznj polagoma popuščajo! Repete, še 40!“
(NB! Injekcij zoper starost, smrt in — zavist žal nima!!)

SLS Radičevemu ministru Puelju:

„Kadar boš na rajžo šel, pridi mi povedat, da ti bom pomagala, punkeljček povezat!“

Gojmir Anton Kos

je rojen 1. 1896. Že v zgodnjih otroških letih je najrajši posegal po svinčniku in barvah ter tako odločno kazal svoje nagnenje. Z leti je veselje do slikarstva še rastle in že v času njegovih gimnazijskih let je dovršil prav dobre slike. Po končanih gimnazijskih študijah ga je pregnala svetovna vojna iz solnčne Gorice.

Tedaj pride na Dunaj kjer študira na akademiji likovnih umetnosti. Njegov talent se prične krepko razvijati. Slike, predvsem portreti iz tega časa, kažejo že na vrline bodočega mojstra. Poglejmo samo njegov lastni portret, ki nas premaga z življenjsko istinitostjo. Po končanih študijah na dunajski akademiji pride najprej za nekaj mesecev v Zagreb a zatem stalno biva v Ljubljani, v kolikor ne napravi par krajših potovanj v inozemstvo ter v kolikor ne biva leta 1923. pol leta v Berlinu, kjer dela predvsem na polju umetno-obrtnih strok.

Njegovo delovanje v Ljubljani je jako mnogostiransko. Poznamo ga ne le kot enega naših najodličnejših slikarjev, on nas je tudi izredno obogatil na polju umetne obrti. S svojim finim okusom je že opremil marsikatero stanovanje od pohištva, preprog, lestencev pa do vseh podrobnosti, ki spadajo v obseg notranje arhitekture. A na drugi strani kažejo zopet plakati in vsa dekorativna slikarska dela vse vrline njegovega stila.

Kot slikar v ožjem smislu je bil zastopan skoro na vseh razstavah v Ljubljani tekom zadnjih sedem let. Poleg Ljubljane je razstavil tudi v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, Pragi (1926), Parizu (1925) in letos v Berlinu.

Najprej smo ga spoznali kot portretista. Barva in kompozicija s'a glavna elementa, ki dajeta sliki značaj in ta se včasih presenetljivo sklada z značajem portretirane osebe. Kot primer nam zamore

služiti sijajna slika ge. V. Novakove. A nič manj portret, iz čigar obraza že, polnega miline in ljubezni, slutiš, da je to slikarjeva mati. Spominjam pa še na vse ostale portrete, tako na „Portret filozofa“ v Narodni galeriji, „Rdeči parazol“ i. t. d. Na tem mestu je pa treba tudi opozoriti na slike iz novejšega časa, ki sicer niso mišljene kot strogi portreti. Vzemimo samo „Moža s papigo“. Tu je ustvaril iz danih motivov tako sijajno celoto, da njeni moči ne moremo odoleti. Nikdar pa ne operira s praznimi formulami ravno obstoječe slikarske mode. Premočna je njegova slikarska osebnost, da bi mu bilo potreba posluževati se importiranih form. Značilno za to je, da ni njegovo bivanje v Berlinu, in to ob času, ko je stal nemški ekspresionizem na višku in neposredno pred zatonom, niti najmanj vplivalo na njegov razvoj. On gre svojo sigurno pot, ustvarja si sam svoj lastni stil.

Vse njegove vrline nam v polni meri kažejo tudi njegove figuralne kompozicije, s katerimi se, skoro osamljen med Slovenci, intenzivno bavi posebno v zadnjem času. V tem pogledu se bomo predvsem spomnili njegovega „Piknika“, ki ga je obdelal v več varjantah ter figuralne kompozicije v Narodni galeriji.

A vsi pažnjo zaslužijo tudi slike drugih motivov. Posebno mu je priljubljen motiv vode, ki jo obdela s posebno ljubeznijo. Spomnimo se samo njegove Kokre I, ki nam v svoji intimni, zasanjani finesi predstavlja umetnino prve vrste. Intenzivno opazovanje nam pa dokazuje slika „Voda“ iz njegovega prvega časa. A svojim rastlinskim tihožitjem zna uliti nesluteno življenje.

To je kratek oris njegovega dela. A neumorno snuje in dela naprej ter nas obogatuje z novimi deli, je pa obenem tudi pravi vzgojitelj naraščaja, ki mu je poverjen kot profesorju na Tehniški srednji šoli.

„Slovenec“

edini slovenski dnevnik z
ilustrirano prilogo stane
mesečno samo Din 20.—

Najcenejši slov. dnevnik!

BAKROTISK

je najnovejša ilustracija v
slovenski grafiki

Izvršuje edinole
JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
v Ljubljani

Novo!

Posebnost: Razglednice, podobice, prospekti, obligacije, ilustracijske revije itd.

Bakrotisk Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani.